

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-02-02
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 3645-14

KLAGANDE

Höganäs Sweden AB, 556204-9691
263 83 Höganäs

Ombud: Advokat B.H.
Jur. kand. T.S.
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 4291
203 14 Malmö

MOTPART

Länsstyrelsen i Hallands län
301 86 Halmstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Hallands läns beslut den 8 september 2014, dnr 555-6350-14,
se bilaga 1

SAKEN

Skyddsåtgärder vid grävarbeten och bortledning av grundvatten vid Höganäs
Sweden AB, Halmstadsverken, inom fastigheten Halmstad 2:40 i Halmstads
kommun

DOMSLUT

- Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om att inhämta yttrande från Naturvårdsverket.
 - Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet och upphäver Länsstyrelsens i Hallands län beslut den 8 september 2014, dnr 555-6350-14.
-

Dok.Id 287830

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Hallands län (nedan Länsstyrelsen) förelade genom det överklagade beslutet Höganäs Sweden AB (nedan Bolaget) om följande.

1. *Höganäs Sweden AB ska göra en anmälan senast sex veckor i förväg enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om bolaget planerar att göra arbeten som innebär grävning i mark eller bortledning av grundvatten från Höganäs Halmstadverkens område inom fastigheten Halmstad 2:40 i Halmstads kommun.*
2. *Bolaget ska ha beredskap för att genomföra efterbehandling av mark eller grundvatten om det visar sig att platsen för ett planerat grävarbete är förorenad.*
3. *De massor som eventuellt körs bort från Höganäs Halmstadverkens område ska analyseras för att konstatera om massorna är förorenade och för att säkerställa att massorna omhändertas på rätt sätt.*
4. *Vatten som pumpas bort från Höganäs Halmstadverkens område ska analyseras för att konstatera om vattnet är förorenat och för att säkerställa att vattnet omhändertas på rätt sätt.*

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva det överklagade beslutet.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av det överklagade beslutet samt framställt yrkande om att mark- och miljödomstolen ska inhämta yttrande från Naturvårdsverket.

Bolaget har till stöd för sin talan anfört bland annat följande.

Typiska grävarbeten på Halmstad 2:40

Verksamheten på Halmstad 2:40 omfattar typiskt sett inte grävarbeten eller bortledning av grundvatten. I de fall där grävarbeten ändå aktualiseras är det fråga om mindre grävarbeten av infrastrukturell natur, exempelvis förstärkning/underhåll av transportvägarna på fastigheten.

Underhållsarbete på Halmstad 2:40 måste kunna vidtas med mycket kort varsel. Det är oftast mycket tidskritiskt. Att i ett sådant läge tvingas göra en anmälan till tillsynsmyndigheten sex veckor i förväg får, för en verksamhet av Bolagets art och omfattning, förödande konsekvenser. Verksamheten förutsätter stor flexibilitet och snabba beslut. Att behöva invänta ett godkännande från tillsynsmyndigheten inför varje grävarbete utgör därmed en allvarlig inskränkning av markanvändningen på Halmstad 2:40. Av erfarenhet vet Bolaget att handläggningstiden hos Länsstyrelsen för anmälningsärenden är osedvanligt lång. Bolaget har därför fog för att utgå ifrån att handläggningstiden för varje anmälan kommer ta betydligt längre tid än sex veckor. Anmälningsplikten innebär att all markanvändning som innefattar grävarbeten på Halmstad 2:40 kommer bli föremål för villkorsregleringar i framtiden. Skyddsåtgärderna öppnar även upp för tillsynsmyndigheten att uppställa mer eller mindre nyanserade krav på vilka undersökningar av markens eller vattnets föroreningsstatus som måste inhämtas vid varje anmälningsstillfälle. Enligt Bolagets förmenande är detta ett mycket långtgående och ingripande krav i förhållande till att Halmstad 2:40 endast varit föremål för en MIFO-inventering. Såvitt Bolaget känner till föreligger inga konstaterade föroreningsskador på Halmstad 2:40.

Risken för att Bolaget påträffar en föroreningsskada eller medverkar till att sprida föroreningar är typiskt sett större vid mer omfattande grävarbeten. Ett sådant exempel är om Bolaget måste bereda plats för att uppföra en ny anläggning, vidta större renoveringsarbeten eller vidta andra åtgärder som i något avseende ändrar verksamheten. Vid den typen av grävarbeten aktualiseras anmälningsplikten enligt miljöprövningsförordningen (2013:251), MPF. Länsstyrelsens farhågor om att inte bli informerade om eventuella föroreningsskador på Halmstad 2:40 och därvid kunna föreskriva särskilda försikthetsmått vid ”större” grävarbeten saknar alltså fog eftersom dessa situationer redan omfattas av en lagstadgad anmälningsplikt enligt MPF.

Anmälningsplikt enligt 28 § FMH

Länsstyrelsen åberopar 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, FMH, som rättslig grund för att Bolaget ska vara skyldigt att an-

mäla alla arbeten som innebär grävning i mark eller bortledning av grundvatten senast sex veckor i förväg. Av 28 § första stycket FMH följer att det är förbjudet att *”utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.”*. Enligt paragrafens andra stycke gäller inte det sagda sådana områden som förklarats som miljöriskområden enligt 10 kap. 15 § miljöbalken, MB.

Bolaget delar inte Länsstyrelsens uppfattning att den åberopade paragrafen är tillämplig för den aktuella situationen. Bolaget har svårt att se hur alla grävarbeten eller bortledning av grundvatten (oavsett syfte) på Halmstad 2:40 per automatik ska betraktas som avhjälpandeåtgärder. Enligt Bolagets mening avviker Länsstyrelsens definition på avhjälpandeåtgärder från hur lagstiftaren definierar begreppet.

Av 10 kap. 1 § MB följer att med avhjälpande avses i kapitlet *”utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningskada eller en allvarlig miljöskada”*. De åtgärder som kan komma i fråga ska således uppfattas såsom reparativa och kompensande till sin natur. Avhjälpandeåtgärderna ska med andra ord vidtas med anledning av en miljöskada. Med beaktande härav kan inte grävarbeten (exempelvis vägförstärkningar) som utförs inom endast ett potentiellt förorenat område ändå anses vara en avhjälpandeåtgärd. För att det ska vara en avhjälpandeåtgärd krävs alltså en konstaterad förorening som avhjälpas.

Ett krav på att alla grävarbeten på Halmstad 2:40 måste föregås av en anmälningsplikt motsvarar istället vad Länsstyrelsen skulle kunna besluta om med stöd av 10 kap. 17 § MB avseende s.k. miljöriskområden. Ett beslut om att förklara ett område som miljöriskområde är emellertid endast möjligt när det är fråga om kvalificerat skadade områden där det är motiverat med åtgärder från samhällets sida (prop. 1997/98:45 del 1, s. 362).

Länsstyrelsen agerar emellertid som om Halmstad 2:40 vore ett miljöriskområde. Enligt Bolagets mening är det tveksamt om Länsstyrelsen har rättsligt stöd för en

sådan extensiv tillämpning av 28 § FMH eftersom ett miljöriskområde inte kan likställas med ett MIFO-inventerat område, d.v.s. ett område som endast utpekats som potentiellt förorenat. Den rättsliga ramen för tillämpningen av 10 kap. 17 § MB respektive 28 § FMH är mycket tydlig. Möjligheterna att inskränka markanvändningen med stöd av 10 kap. 17 § MB gäller uteslutande för miljöriskområden. Likaså är anmälningsplikten enligt 28 § FMH begränsad till avhjälpandeåtgärder av redan konstaterade förorenings-skador. Såvitt Bolaget kan bedöma kan inte anmälningsplikten utsträckas till att gälla även i andra situationer där det inte är fråga om renodlade avhjälpandeåtgärder (såsom lagstiftaren definierar begreppet).

Krav på beredskap för att genomföra efterbehandling

Bolaget har som skyddsåtgärd förelagts att ha beredskap för att genomföra efterbehandling av mark eller grundvatten om det visar sig att platsen för ett planerat gräv-
arbete är förorenad. Frågan om vem som är ansvarig för att avhjälpa förorenings-
skador och omfattningen på avhjälpandeåtgärderna bestäms genom tillämpning av
bestämmelserna i 10 kap. MB. Bolaget kan omöjligen acceptera ett villkor som på
förhand, utan hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, reglerar ansvarsfrå-
gan och omfattningen på avhjälpandeåtgärder enligt nämnda kapitel.

Eftersom omfattningen på en förorenings-skada inte kan bestämmas i förväg är det
omöjligt för Bolaget att redan på förhand garantera uppfyllnad av ett allmänt ”be-
redskapskrav” för samtliga potentiella föroreningar på Halmstad 2:40. Bolaget ifrå-
gasätter även skäligheten i ett sådant krav, i synnerhet med avseende på sådana po-
tentiella föroreningar som Bolaget inte har gett upphov till eller bidragit till.

Ur reparativ synvinkel anser Bolaget att den lagstadgade skyldigheten enligt 10 kap.
MB avseende anmälningsplikt till tillsynsmyndigheten för påträffade förorenings-
skador är tillfyllest ur miljösynpunkt. Frågan om avhjälpandeansvarets omfattning
kan därefter bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Länsstyrelsen tycks även helt bortse ifrån att försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § MB
är tillämplig vid samtliga grävarbeten. Från en preventiv synvinkel följer redan av

de allmänna hänsynsreglerna att Bolaget är skyldigt att vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka en förorening vid grävarbeten. Av det följer att Bolaget redan iakttar den försiktighet som varje grävningssituation kräver.

Krav på analyser av jordmassor och vatten

Länsstyrelsen åberopar 26 kap. 9 och 21 §§ MB som stöd för att villkorsvis föreskriva att Bolaget ska dels analysera de massor som eventuellt körs bort från Halmstad 2:40 (villkorspunkt 3), dels analysera det vatten som pumpas bort från samma fastighet (villkorspunkt 4). Av 26 kap. 21 § MB följer att en tillsynsmyndighet kan förelägga en verksamhetsutövare att lämna de uppgifter och handlingar som är av betydelse för tillsynen. Bestämmelsen ger dock inte stöd för att begära uppgifter och handlingar som kräver närmare utredning (prop. 1997/98:45 del 2, s. 282). Ett krav på att utföra analyser på samtliga jordmassor och vatten (som lämnar Halmstad 2:40) utgör sådan utredning som inte kan krävas av Länsstyrelsen inom ramen för 26 kap. 21 § MB (jfr MÖD 2012:2).

I sammanhanget vill Bolaget även framhålla att alla jordmassor som fraktas bort ifrån Halmstad 2:40 alltid lämnas till en godkänd avfallsmottagare som kräver en avfallsdeklaration. Om det är påkallat görs även provtagningar på jordmassorna. Omhändertagandet av de jordmassor som fraktas bort är således förenligt med de krav som uppställs i avfallsförordningen (2011:927). Av den anledningen anser Bolaget att Länsstyrelsens krav på provtagningar på samtliga jordmassor är uppenbart obehövlig.

Länsstyrelsen har till stöd för sitt bestridande anfört bland annat följande.

Inledning

Länsstyrelsen anser, utifrån vad som framgår av *Rapport, Kompletterande miljöteknisk markundersökning – Lakteter, Celsa Steel Service AB*, daterad den 21 februari 2011, att det finns konstaterade föroreningar inom fastigheten Halmstad 2:40. I samband med markarbeten kan således miljö- och hälsorisker uppstå till exempel genom att föroreningar friläggs genom damning, urlakning till grundvatten m.m.

Typiska grävarbeten på fastigheten

Länsstyrelsen delar Bolagets uppfattning att större grävarbeten kan vara anmälningspliktiga enligt MPF. Trots det grävde bolaget ner slaggtill en väg inom området utan att först göra en anmälan till tillsynsmyndigheten 2012. Länsstyrelsen fick information om detta via Miljö- och hälsoskyddskontoret i Halmstads kommun.

Anmälningsplikt enligt 28 § FMH

I 28 § första stycket FMH anges att det är förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av föroreningskada i mark eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. MB, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Länsstyrelsen anser att den miljötekniska undersökningen visar att föroreningsrisken inte är ringa på fastigheten.

Krav på beredskap för att genomföra efterbehandling

Länsstyrelsen anser att Bolaget kan ta på sig ett ansvar för föroreningar som sprids till annat område i samband med grävarbeten eller bortledande av grundvatten från Halmstad 2:40. Detta gäller även om Bolaget inte har ansvar för att föroreningarna en gång har hamnat i marken. Enligt 10 kap. 2 § MB är den som bedrivit eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till en föroreningskada eller allvarlig miljöskada ansvarig för det avhjälpande som ska ske enligt bestämmelserna i 10 kap. MB, se Högsta domstolens dom den 26 mars 2012 i mål nr T 2052-10.

Krav på analyser av jordmassor och vatten

Länsstyrelsen håller med om att det vore bra om även lagstödet i 26 kap. 22 § MB angetts i föreläggandet. Länsstyrelsen har inget att erinra mot att föreläggandet ändras på så sätt att även detta lagstöd anges i föreläggandet.

Bolaget har i genmäle anfört bland annat följande.

Begreppet ”avhjälpandeåtgärd”

Bolaget har anfört att man har svårt att förstå hur alla grävarbeten eller bortledning av grundvatten på Halmstad 2:40 per automatik kan betraktas som avhjälpandeåtgärder även om de inte har ett sådant syfte. Enligt Bolagets mening avviker nämligen Länsstyrelsens definition av begreppet ”avhjälpandeåtgärder” från hur lagstiftaren definierar begreppet i 10 kap. 1 § MB. Bolaget noterar att Länsstyrelsen inte närmare förklarat detta.

När ska 28 § FMH tillämpas?

I Naturvårdsverkets rapport 5978, *Att välja efterbehandlingsåtgärd – En vägledning från övergripande till mätbara åtgärds mål* (nedan Naturvårdsverkets vägledning), åskådliggörs den metodik som används vid avhjälpande av förorenade områden (se bilaga 2, s. 121 f.). I det första steget bedöms vilka risker föroreningen medför för människors hälsa och miljön samt vad som ska göras för att i tillräcklig omfattning reducera dessa risker. I detta steg ingår en riskbedömning, en åtgärdsutredning och en riskvärdering samt val av den åtgärd som bäst svarar mot åtgärdsbehovet. Sammanfattningsvis kan man säga att det första steget är en mer eller mindre renodlad naturvetenskaplig och teknisk bedömning.

I det andra steget bedöms ansvarsfrågan, d.v.s. hur omfattande ansvaret ska anses vara för den eller de ansvariga som berörs av åtgärdsbehovet (jfr 10 kap. 2 § respektive 4 § MB).

När avhjälpandeansvaret och avhjälpandeåtgärderna har fastställts enligt ovan, ska utföraren av avhjälpandeåtgärderna – som ett tredje steg – göra en anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 28 § FMH om avhjälpandeåtgärderna bedöms medföra en ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Anmälningsplikten enligt 28 § FMH aktualiseras alltså i tiden efter att en föroreningsskada och ett avhjälpandeansvar har konstaterats.

Att ovanstående metodik är den gängse i fråga om avhjälpandeåtgärder bekräftas av de överinstansdomar som inbegriper anmälningsplikten enligt 28 § FMH (t.ex. MÖD 2009:43, MÖD 2010:45 och MÖD 2013:28).

Ett exempel på hur 28 § FMH normalt sett tillämpas är MÖD 2010:45. Frågan i målet gällde vilka efterbehandlingsåtgärder som var motiverade och skäligen att vidta i ett område förorenat av kreosot och arsenik från tidigare impregneringsverksamhet. I målet hade en anmälan enligt 28 § FMH lämnats till tillsynsmyndigheten. Anmälan innehöll ett stort antal åtgärdsalternativ, t.ex. till vilket djup jord skulle urschaktas och hur återfyllnad skulle ske. Med önskvärd tydlighet framgår alltså att det är fråga om konstaterade föroreningar som ska avhjälpas och att en anmälan enligt 28 § FMH föregås av omfattande utredningar om områdets föroreningsituation och genomförda riskbedömningar (se även MÖD 2009:43).

Tillämplig rättspraxis utvisar således att avhjälpandeansvaret och adressatsfrågan först måste ha utretts innan en anmälan enligt 28 § FMH om en avhjälpandeåtgärd måste göras till tillsynsmyndigheten.

Övrigt

Bolaget har vidare anfört att ifrågavarande föreläggande inte är motiverat mot bakgrund av att befintlig lagstiftning är tillräcklig för att förebygga, hindra eller motverka föroreningskador inom Halmstad 2:40. I denna del hänvisas, utöver de krav som följer av förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll, till 10 kap. 11 § MB (skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening upptäcks), de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, det reparativa ansvaret enligt 10 kap. MB, IED-regelverket med krav på upprättande av statusrapport, samt anmälningsplikten enligt MPF vid ändringar av den tillståndsgivna verksamheten.

Vidare har Bolaget gjort gällande att föreläggandet innebär en otillåten begränsning av gällande tillstånds rättskraft.

Ett föreläggande eller förbud måste dessutom vara tillräckligt precist och tydligt så att adressaten utan tvekan ska kunna veta vad som krävs av denne. Bolaget finner att punkten 2 i föreläggandet inte uppfyller detta krav, vilket redan i sig är grund för upphävande.

Länsstyrelsen har i genmäle anfört bland annat följande.

Länsstyrelsen vill särskilt påpeka att det område där Bolaget har sin verksamhet på fastigheten Halmstad 2:40 är konstaterat förorenat och klassat som MIFO klass 1. Bolaget har inte lämnat något bemötande angående de föroreningar som har konstaterats i marken.

DOMSKÄL

Vad inledningsvis beträffar Länsstyrelsens yrkande om att mark- och miljödomstolen ska inhämta yttrande från Naturvårdsverket anser domstolen att underlaget i målet är tillfyllest för att kunna bedöma de rättsfrågor som aktualiseras inom ramen för förevarande prövning. Yrkandet ska därför avslås.

Genom det överklagade föreläggandet har Bolaget ålagts – punkten 1 – att vid arbeten inom Halmstad 2:40 som innebär grävning eller bortledning av grundvatten senast sex veckor i förväg anmäla detta till Länsstyrelsen enligt 28 § FMH. Föreläggandets övriga tre punkter – punkterna 2-4 – föreskriver härvid krav på efterbehandlingsberedskap om förorenade massor påträffas vid sådana arbeten samt att bortskaffade massor respektive bortlett grundvatten ska analyseras.

Punkten 1 i föreläggandet får anses utgöra det grundläggande kravet gentemot Bolaget och detta krav utgör därför basen för kraven i de övriga punkterna. Alltignom avgörande för föreläggandets bestånd är således riktigheten i första punkten. Bolaget har härvid som förstahandsgrund anfört att grävning och bortledning av grundvatten inte generellt kan betraktas som sådana avhjälpandeåtgärder som avses i 28 § FMH.

Nyssnämnda paragraf erhöll sin nuvarande lydelse i samband med att det s.k. miljöansvarsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador) implementerades i svensk rätt (se SFS 2007:660). Ändringen i 28 § FMH innebar, såvitt nu är av intresse, att ”*efterbehandlingsåtgärd*” ersattes med ”*avhjälpandeåtgärd*” som en följd av att begreppet ”*avhjälpande*”, genom implementeringen, ersatte ”*efterbehandling*” i 10 kap. MB. Bakgrunden till utmönstringen av begreppet ”*efterbehandling*” ur 10 kap. MB var att därigenom anpassa reglerna till miljöansvarsdirektivet på så sätt att den nya terminologin bättre beskrev de reparativa och kompensande åtgärder som kan komma i fråga för andra miljöskador än markföroreningar (prop. 2006/07:95 s. 126). Genom lagändringen introducerades även i 10 kap. 1 § tredje stycket MB en legaldefinition av avhjälpandebegreppet, något som tidigare saknats beträffande ”*efterbehandling*”. Avhjälpande definieras härvid som utredning, efterbehandling och andra åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada eller en allvarlig miljöskada.

Av ovanstående följer att det mellan ”*avhjälpandeåtgärd*” i 28 § FMH och ”*avhjälpande*” i 10 kap. MB föreligger en begreppsmässig koppling. Därigenom omfattar anmälningsplikten enligt 28 § FMH inte varje åtgärd inom ett förorenat område som i och för sig kan medföra en inte ringa risk för spridning eller exponering av föroreningarna. Avgörande är i stället huruvida åtgärden utgör led i vad som enligt 10 kap. 1 § tredje stycket MB kan anses som ett avhjälpande. Till yttermera visso, om avsikten varit att anmälningsplikten ska omfatta alla åtgärder inom ett område av ifrågavarande slag, borde det rimligen ha kommit till uttryck genom val av en anorlunda skrivning; företrädesvis ”*åtgärd*” istället för ”*avhjälpandeåtgärd*”. Det sagda leder sålunda till att det enligt 28 § FMH, som utgör den rättsliga grunden för punkten 1 i föreläggandet, saknas stöd för att uppställa ett generellt krav på anmälningsplikt för grävning och bortledning av grundvatten inom fastigheten Halmstad 2:40. Härvid saknar såväl föroreningssituationen inom den aktuella fastigheten som vad Länsstyrelsen gjort gällande om Bolagets tidigare underlåtenhet i anmälningshänseende betydelse.

I tillägg till det sagda och i förtydligande syfte vill domstolen framhålla att ovanstående inte innebär någon inskränkning med avseende på den anmälningsplikt eller underrättelseskyldighet som enligt andra författningar kan åvila Bolaget.

Sammanfattningsvis, då rättslig grund saknas för kraven i punkten 1 och denna uppbär kraven som följer av föreläggandets övriga punkter, ska Bolagets talan bifallas och föreläggandet därmed upphävas. Vid denna utgång saknas anledning för mark- och miljödomstolen att inlåta sig i prövning av övriga anförda grunder.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 23 februari 2015.

Susanne Lindblad

Jolanta Green

I domstolens avgörande har deltagit t.f. rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Jolanta Green. Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Petersson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Ink. 2014-10-09

Akt. M 3645-14

Aktbil. 4

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BESLUT

1 (3)

2014-09-08

555-6350-14

Höganäs Sweden AB
263 83 HöganäsVÄNERSBORGS TINGSRÄTT
R3INKOM: 2014-10-09
MÅLNR: M 3645-14
AKTBIL: 4**Grävarbeten vid Höganäs Sweden AB, Halmstadverken, på fastigheten Halmstad 2:40 i Halmstads kommun****BESLUT**

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 26 kap. 9 och 21 §§ miljöbalken (1998:808), samt med hänvisning till 2 kap. 3 och 7 §§ samma lagstiftning, förelägga Höganäs Sweden AB, 556204-9691, om följande skyddsåtgärder:

1. Höganäs Sweden AB ska göra en anmälan senast sex veckor i förväg enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om bolaget planerar att göra arbeten som innebär grävning i mark eller bortledning av grundvatten från Höganäs Halmstadverkens område inom fastigheten Halmstad 2:40 i Halmstads kommun.
2. Bolaget ska ha beredskap för att genomföra efterbehandling av mark eller grundvatten om det visar sig att platsen för ett planerat grävarbete är förorenad.
3. De massor som eventuellt körs bort från Höganäs Halmstadverkens område ska analyseras för att konstatera om massorna är förorenade och för att säkerställa att massorna omhändertas på rätt sätt.
4. Vatten som pumpas bort från Höganäs Halmstadverkens område ska analyseras för att konstatera om vattnet är förorenat och för att säkerställa att vattnet omhändertas på rätt sätt.

Hur beslutet får överklagas

Länsstyrelsens beslut kan överklagas skriftligt till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen i Hallands län, som måste ha fått skrivelsen inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet. I annat fall kan överklagandet inte tas upp till prövning. Av överklagandet ska framgå vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som Ni begär. Ni bör också tala om varför beslutet ska ändras. Finns handlingar eller annat till stöd för överklagandet bör dessa bifogas.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Höganäs Sweden AB har i en skrivelse som inkom 2014-08-27 begärt att Länsstyrelsen i Hallands län ska fatta ett formellt myndighetsbeslut med samma innebörd som i ett meddelande till bolaget daterat 2014-03-10.

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	halland@lansstyrelsen.se	010-224 30 00

2014-09-08

555-6350-14

BAKGRUND

Höganäs Sweden AB, Höganäs Halmstadverken, lämnade in en skrivelse den 28 maj 2013 avseende Länsstyrelsens i Hallands län meddelande 2013-04-23, 555-2089-13. Bolaget anser att länsstyrelsens tolkning och tillämpning av 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är felaktig. Generella grävningsarbeten och bortforsling av massor samt bortledning av regn- och grundvatten från det aktuella området är inte att betrakta som avhjälpandeåtgärder med anledning av föroreningsskada, enligt bolaget. Bolaget menar även att länsstyrelsens krav på anmälningsplikt kan utgöra en otillåten begränsning av meddelat miljötillstånd enligt 26 kap. 9 § tredje stycket miljöbalken.

Denna skrivelse besvarades med ett meddelande från Länsstyrelsen daterat 2014-03-10.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Länsstyrelsen anser att grävning i mark eller bortledning av grundvatten inom Höganäs Halmstadverkens område är anmälningspliktigt enligt 28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH), eftersom området enligt MIFO fas 1 är klass 1 (tidigare klass 2). Länsstyrelsen anser att bolaget bör göra en anmälan senast sex veckor i förväg enligt 28 § FMH om bolaget planerar att göra arbeten som innebär grävning i mark eller bortledning av grundvatten.

I länsstyrelsernas nationella EBH-portal finns information om anmälningsplikt enligt 28 § FMH. Där sägs att om det bedöms som nödvändigt med avhjälpandeåtgärder inför exempelvis en schaktning för en ledning i ett förorenat område, bör anmälningsplikt för avhjälpandeåtgärderna som huvudregel föreligga.

Ansvar för efterbehandling av förorenat område enligt 10 kap. miljöbalken kan uppkomma om en verksamhetsutövare som inte är den som förorenat ett område orsakar en spridning av en förorening, t.ex. genom grävning i mark.

Efter slutförda arbeten inom Höganäs Halmstadverkens område som innebär grävning i mark vill länsstyrelsen ha en redovisning av vart massor som transporteras bort från området tar vägen, till vilken deponi massorna körs, samt kopia på följesedlar från den deponi som tar emot massorna. Detta kan samlas ihop och lämnas in i miljörapporten.

Tillstånds- eller anmälningsplikt vid ändring av en tillståndspliktig anläggning gäller numera enligt 1 kap 4 § och 1 kap 11 § punkt 1 i miljöprövningsförordningen (2013:251). Större grävarbeten kan därför vara tillstånds- eller anmälningspliktigt även enligt miljöprövningsförordningen.

2014-09-08

555-6350-14

Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken (MB) gäller ett tillstånd enligt 9 kap MB mot alla, såvitt avser frågor som har prövats i domen. Länsstyrelsen gör bedömningen att frågor som rör förorenade områden inte har prövats i Mark- och miljödomstolens domar den 31 oktober 2001 och den 22 december 2004, då tillståndet enligt miljöbalken meddelades. Därmed finns inget hinder för tillsynsmyndigheten att förelägga om skyddsåtgärder enligt 26 kap. 9 § MB i frågor som för förorenade områden.

Henrik Frindberg
Miljövårdsdirektör

Anna-Lena Olsson
Miljöhandläggare

Kopia

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun
Höganäs Sweden AB Halmstadverken, Box 619, 301 16 Halmstad

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.